

training-games and reflexive), means (primary sources, textbooks, teaching aids, methodological recommendations, scientific, popular science literature, documents, regulatory collections, electronic books, databases and other computer tools), technologies (teaching on the basis of the factors of the linearity and concentricity of the organization of the process of preparing future speech therapists for professional work; modular training; organization of independent work of students on the basis of a practice-oriented approach; organization of training of students with the help of technological cards and assessment of their readiness for practical activity on the basis of monitoring of individual professional growth; working out of practical skills of speech therapy through conducting workshops; technology of reflexive management of student learning; information and communication technologies in the informational and educational environment of higher education institutions). The results-evaluation unit includes criteria, indicators, attributes (motivational-personal, informational-cognitive, activity-technological), levels (high (strategic), average (pragmatic), low (operational), diagnostic tool, result (willingness of future speech therapists to professional activity, in particular, to the development of speech activity of preschool children). It is proved that practical realization of the model is carried out by introducing in a training practice of a specially developed multicomponent experimental program for training future speech therapists to perform modal-specific functions reveals the prospects for further research.

Key words: *model, component composition, professional training, future speech therapists, informational and educational environment, higher education institutions.*

УДК 378.4.014.25

Андрій Чирва

Сумський національний аграрний університет

ORCID ID 0000-0001-8207-5417

DOI 10.24139/2312-5993/2019.01/117-126

ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ У ГЛОБАЛЬНОМУ КОНТЕКСТІ

Метою статті є визначення сучасних тенденцій стосовно викликів інтернаціоналізації вищої освіти та перспектив подальшого розвитку глобальної вищої освіти. Завдяки теоретичному методу концептуально-порівняльного аналізу актуальних досліджень процесу інтернаціоналізації освіти у глобальному контексті, аналізу зарубіжного досвіду, концептуальних підходів до вивчення інтернаціоналізації вищої освіти, представлено сучасні тенденції інтернаціоналізації вищої освіти на національному та глобальному рівнях. Визначено основні виклики та перспективи подальшого розвитку інтернаціоналізації вищої освіти в контексті політичної діяльності урядів та економічної діяльності університетів.

Ключові слова: *інтернаціоналізація вищої освіти (ІВО), університети, виклики, перспективи, міжнародні студенти.*

Постановка проблеми. Світова картина щодо ІВО критично змінюється. Те, що раніше науковці називали ерою інтернаціоналізації протягом останніх 30 років, яка характеризувалась університетським мисленням і діяльністю, може завершитися або ледве животіти. Безмежне

зростання всіх видів інтернаціоналізації – включаючи масову студентську мобільність, експансію галузевих кампусів, франшизи та спільні ступені, всевітнє використання англійської мови для викладання й досліджень та інші – може різко зменшити оберти або навіть зупинитись, особливо в Європі та Північній Америці.

Такі політичні явища, як трампізм та брекзіт, а також зростання націоналістичної та анти-імігрантської політики в Європі змінюють ситуацію у глобальній ВО. Ці події є доказом, що ми є свідками фундаментальних змін у ІВО, тож виникає потреба переосмислення існуючих тенденцій ІВО, міжнародних університетських проектів у всьому світі. Вважаємо доцільним проаналізувати низку основних проблем та викликів, що постають і можуть з'явитися перед всевітньо прийнятим процесом ІВО, що дасть можливість спрогнозувати ймовірний сценарій розвитку світової вищої освіти в найближчому майбутньому.

Аналіз актуальних досліджень. Сучасні тенденції, пов'язані з викликами в ІВО, висвітлено в роботах Ф. Альтбах, Дж. Дудерштад, Р. Клоузі, та ін. Такі науковці, як С. Болсман, Г. Міллер, Ю. Бранденбург, Г. де Віт, Ф. Хантер та ін. вивчали основні мотиви та проблеми ІВО на сучасному етапі розвитку у глобальному ракурсі. Дослідники висловлюють занепокоєння тим, що експансію ІВО в розвинених західних країнах рухають інструментальні та прибуткові мотиви як на інституційному, так і на національному рівнях. Основні виклики ІВО досліджували Дж. Скот, М. Фуллан, Ш. Стейн та ін., зокрема Ш. Стейн представив аналіз етичних викликів. Науковці (П. Діксон, 2006; С. Кху, 2011; Р. Шахяхан, 2013; Л. Тіклі, 2004 та ін.) відзначають ризик того, що інтернаціоналізація може поновити вже існуючі нерівні геополітичні стосунки, а також підштовхнути до збільшення поляризації розподілення світових багатств. Дослідник Дж. Стір взагалі висловив думку про можливе завершення епохи інтернаціоналізації вищої освіти. Такої самої думки дотримуються й американські дослідники С. Гудвін та М. Нахт, які вивчали проблеми і невдачі ІВО на території США. Та роботам зазначених вище дослідників бракує цілісності для охоплення та бачення загальної картини викликів, що постають на сучасному етапі ІВО.

Мета дослідження – визначити сучасні тенденції викликів ІВО та перспективи подальшого розвитку глобальної ВО.

Методи дослідження: теоретичні – метод концептуально-порівняльного аналізу; аналіз зарубіжного досвіду, концептуальних підходів до вивчення ІВО, що дало змогу довідатися, які аспекти проблеми вже досить добре вивчено, з яких ведуть наукові дискусії, а які питання ще не розв'язано; конкретизувати наявність актуальних проблем та перешкод ІВО у глобальному контексті; порівняти сучасний стан ІВО з тим, як було раніше, що дало змогу побачити динаміку процесу ІВО, узагальнення, систематизація.

Виклад основного матеріалу. На що не вплинуть регіональні політичні події, так це знання, оскільки вони є міжнародними. Інтернаціональна дослідницька співпраця продовжує розвиватися, більшість університетів усвідомлюють необхідність забезпечення студентам міжнародних перспектив, тому глобальна студентська мобільність продовжує зростати, хоча повільнішими темпами, ніж раніше. Основна європейська схема студентської мобільності, Erasmus+, залишається непохитною. АПСАН – Асоціація південно східних азійських націй стверджує, що регіон рухається в подібному до європейського напрямку, зокрема стосовно просування гармонізації власних академічних структур, покращення забезпечення якості і зростання регіональної мобільності та співпраці в секторі вищої освіти.

Але, крім позитивних, виникають і негативні тенденції, спричинені вище згаданими політичними подіями 2017–18 років. Серед них – зростання проблем з отриманням віз та недоброзичлива атмосфера для іноземців, які спричиняють спад у кількості іноземних студентів у Великій Британії та США, країнах, які історично були флагманами процесу ІВО.

У деяких країнах розпочалися дебати на різних рівнях (інституційному та національному) щодо введення обмежень інтернаціоналізації, зокрема на зростання інтернаціональної студентської мобільності та використання англійської мови. Серед таких країн – Нідерланди, країна, яка мала чи не найбільш інтернаціональну свідомість у Європі. Так, ректор амстердамського університету висловився про можливість скорочення англомовних академічних програм, оскільки їх стало забагато, а також заявив, що занадто багато міжнародних студентів отримали широку підтримку.

У Германії та Данії з'явилися дебати про негативний вплив англійської мови на якість навчання. А в Італії можуть ввести обмеження на конституційній основі, через гучну справу міланського політехнічного університету в суді, стосовно використання англійської мови на рівні бакалаврату.

Серед науковців багатьох країн з'явилось занепокоєння стосовно вимог публікуватися в англомовних міжнародних академічних журналах, оскільки їм важко залишатися активними в національному дискурсі.

Ще однією тенденцією стає зростання сумнівів щодо ефективності і, відповідно, доцільності транснаціональної освіти. Мають місце інциденти закриття кампусів через обмеження академічної свободи, недостатність локального консультування щодо діючих проектів, зокрема в Китаї був закритий галузевий кампус нідерландського та американського університетів. Це може вплинути на інші спільні ініціативи, тобто такі форми транснаціональної освіти, як галузеві кампуси та франшизи можуть суттєво знизити темпи зростання й навіть почати скорочення.

Крім того, спостерігається стабільне зростання платні за навчання для міжнародних студентів та, у деяких регіонах, підняття плати за візи (зокрема у двох німецьких регіонах). Успіх правих націоналістичних та популістських сил у багатьох європейських країнах змушує припустити, що вони матимуть значний вплив на політику вищої освіти та на ІВО. Так, прихід націоналістичних сил до влади в Австрії, Чехії та Польщі ймовірно матиме вплив на освітню політику цих країн. Німецьке праве крило націоналістів хоч і не є частиною уряду, але пропонує значні обмеження у вищій освіті в цілому. Консервативний уряд Великої Британії намагається впоратися з наслідками, що мав брекзїт на участь Британських університетів у європейських програмах та на його вплив на міжнародних студентів та викладачів.

На відміну від західних країн, у східних регіонах проявляють підвищений інтерес до інтернаціоналізації. Але й там є проблеми, зокрема виклики представляють найбільші гравці: Китай та Індія. Китай, наприклад, у деяких аспектах стає більш академічно закритий, вводяться обмеження на інтернет доступ, посилюється акцент на ідеологічних курсах, з'явилися проблеми з академічною свободою (особливо в соціальних науках). Не дивлячись на те, що виїзна мобільність у Китаї зростає, ця країна знаходиться далеко не на перших позиціях як місце призначення для іноземних студентів особливо із західних країн, які приїждять туди переважно для культурної та мовної підготовки.

Щодо Індії, вона прийняла інтернаціоналізацію як основну мету національної освітньої політики. Але Індії бракує відповідної інфраструктури і тому вона прикладає зусиль, щоб покращити ситуацію і стати здатною приймати більшу кількість міжнародних студентів. Логістичні виклики значні. На сьогодні в Індії навчається лише 45,000 міжнародних студентів переважно з південної Азії та Африки.

Такі країни, як Канада та Німеччина можуть отримати певні переваги від таких світових тенденцій, оскільки вважаються більш сприятливими та доброзичливими до міжнародних студентів і їх політика залишається стабільною.

Донедавна ВО Африки, Латинської Америки та Азії, навіть таких найбільш розвинених країн, як Японія, Китай та Індія залишались переважно інтернаціонально периферійними. Лідерство належало західній Європі та США. Така ситуація створює значні виклики для закладів ВО країн Азії, Африки, Латинської Америки і Східної Європи. Глобально, більшість закладів цих країн вважалися периферією; у той час як університети Західної Європи та США розглядалися як бенчмаркінгові центри, з яких походили реформаторські ідеї щодо ВО. Потужні університети завжди домінували у виробництві та розповсюдженні знань, у той час як слабкіші заклади та системи з меншими ресурсами та нижчими академічними

стандартами намагалися наслідувати їх. Але це не стосується деяких периферій. Азійські та інші університети розробили власні регіональні стратегії, щоб конкурувати ефективно. Створення університетських асоціацій – частина таких стратегій, у межах яких університети співпрацюють у напрямі розвитку ІВО. Це дало можливість Азійським країнам стати більш привабливими для навчання та міжнародних обмінів (Клоузі, 2009, с. 3). Така ситуація створила виклик центральності традиційних ВО закладів. Спостерігається географічний зсув появи нових освітніх потужних центрів з Європи до тихоокеанської та Східної Азії.

Ситуація з Африкою відрізняється. ВО цієї країни залишається периферійною як і раніше. Не дивлячись на різні спроби знайти регіональні відновлювальні стратегії, Африканська ВО фактично стикається з викликами таких зовнішніх та внутрішніх факторів, як асиметричне партнерство з центром, неконтекстуалізований політичний вплив, слабкі політичні рішення, недостатня потужність та відсутність робочої системи. Через це, а також через появу і зростання важливості ІВО, почали з'являтися певні наслідки та академічні переваги і здобутки (IAU, 2012) (див табл. 1).

Крім зазначених викликів, у наукових колах обговорюють етичні виклики ІВО. Так, голландський науковець Ш. Штайн виділяє 5 таких викликів.

1. «Національний контейнер»: переконання, що інтернаціоналізація загрожує національним кордонам, у той час як сучасний університет переважно створений, щоб служити національним політичним та економічним потребам.

2. Рівність та доступ на глобальному рівні: переконання того, що освіта є народним добробутом, часто розуміють як етичну прерогативу на національному рівні, але цей чинник нівелюється в контексті глобальної вищої освіти.

3. ВО як глобальний експорт: тобто поняття народного товару нівелюється, і стає підходящим до ідеї, що ВО стає легітимним експортним продуктом для продажу на сучасному світовому ринку.

4. Епістемічна перевага: тривала колоніальна політика виробництва й циркуляції знань продовжує творити форму і зміст навчальних планів, впливаючи як на місцевих, так і на міжнародних студентів, а також на викладачів.

5. Ринкові та ліберально гуманістичні мотиви: не дивлячись на їх важливу відмінність, інструментальні та гуманітарні мотиви інтернаціонального залучення до ВО можуть поновити колоніальні стосунки (Штайн, 2016, с. 9).

**Переваги та недоліки ІВО в Африканських країнах
(Сінтаєхо Касао, 2013, с. 5)**

Академічні переваги	Негативні наслідки
Підвищення якості викладання, навчання та досліджень	Домінування англійської мови може скоротити різноманіття мов, що вивчаються
Зацікавлені сторони глибоко занурюються в національні, регіональні та глобальні питання	Глобальна конкуренція може негативно вплинути на інституційні моделі, якість, а також зруйнувати ВО заклади країн, що розвиваються
Студенти будуть краще підготовані як громадяни світу і продуктивна робоча сила	Погіршення потужності ВО в країнах, що розвиваються через відтік мізків
Забезпечення студентам доступу до програм, які відсутні або недоступні на національному рівні	Конкуренція може призвести до неетичної практики набору міжнародних студентів, що може кинути тінь на інтелектуальні та інтеркультурні переваги ІВО
Збільшення можливостей для розвитку викладацького складу і зменшення ризику академічного «інбридингу»	Транснаціональні кампуси та дистанційні програми матимуть багато потенційних недоліків через місцеві заклади, створені підтримувати національні соціо-економічні та політичні потреби
Підготовка основи для мережевих досліджень	Репутація і рейтинг можуть змусити заклади шукати партнерів не лише заради справжніх академічних інтересів, а й заради здобуття престижу через асоціації з рейтинговими університетами. Ця тенденція може призвести до виключення
Пропозиції закладам ВО вчитися в міжнародної якісної практики	Може спричинити асиметричні стосунки, які можуть залежати від об'єму ресурсів і, відповідно, від здатності втілення стратегій ІВО
Покращення інституційної політики, управління, студентських послуг, охоплення та якості завдяки наявності колаборативного досвіду	Бенчмаркінг ІВО великих країн може створити багато викликів маленьким чи периферійним країнам. Це може мати значний вплив на заклади таких країн та їхнє академічне життя

Наявна критика безмежного зростання навчання англійською мовою, набір іноземних студентів і розвиток галузевих кампусів стають двома абсолютно протилежними ресурсами. З одного боку існує націоналістично-популістський аргумент анти-інтернаціоналізму та анти-іміграції, з іншого – переконання про академічну свободу, якість та етику в самій спільноті вищої освіти. Заклик до альтернативного підходу з підсиленням акценту на «інтернаціоналізації вдома» ректором університету Амстердаму, а також голландських науковців Джонса і де Віта до більш інклюзивної

інтернаціоналізації, можна розглядати як нову можливість переходу від кількості до якості. Якщо націоналістично-популістські аргументи домінуватимуть, то ми можемо стати свідками кінця інтернаціоналізації.

Важливо відзначити, що більшість країн вважають комерціалізацію, відтік мізків та низьку якість освіти основними ризиками, пов'язаними з ІВО. Крім того, ці ризики стосуються більше крос-кордонних аспектів ІВО, ніж кампусової діяльності. Одним із прихованих мотивів ІВО є прибуток. Інтернаціональні університети набирають інтернаціональних студентів, оскільки вони готові платити більші кошти за навчання (Ящик, 2012, с. 2).

Західні університети засновують філії, але ці філії заробляють кошти і прибутки спрямовуються до основних кампусів. Іншими словами, ці філії беруть високу платню зі студентів країн, що розвиваються, щоб фінансувати розвинені заклади. Оскільки ставки ростуть, завдання стають більш комерційними, ніж академічними. Так, ІВО навряд чи принесе покращення ВО – збагачене навчальне середовище, яке необхідно було отримати. Втрата культурної та національної ідентичності, гомогенізація інтернаціональних навчальних планів і «відтік мізків» є загрозами, прихованими в ІВО (Елдік, 2011, с. 13).

Як відзначає С. Ящик, кампуси філій є «загрозою культурним цінностям країни, що їх приймає». Втрата культурної ідентичності безсумнівно є найбільшим фактором ризику, що слідує за процесом ІВО. Більш того, інтернаціоналізація систем ВО збільшує розрив між соціо-економічними класами і таким чином створює дискримінацію в студентських суспільствах, що розвиваються (Ящик, 2012, с. 3).

Один із азійських науковців Ф. Сулейман висловив думку, що ІВО є загрозою інтелектуального, культурного та економічного розвитку слаборозвинених країн, оскільки розвинені країни готують цих студентів для подальшого здобуття вищої чи професійної освіти, чи отримання роботи на своїй землі. Інтернаціоналізація освіти західними розвиненими університетами також прирівнюється до академічної колонізації, яка прагне збільшити свій академічний вплив на нації, що розвиваються (Сулейман, 2012, с. 89). Погодимось з дослідником, оскільки яскравим підтвердженням його слів є, наприклад, заклади ВО, які базуються в Європейських країнах і мають кампуси – філії в таких місцях, як В'єтнам, Сінгапур та Катар. Ця колонізація включає інтернаціоналізацію навчального плану, програм, академічного персоналу і студентів, які від'їжджають до розвинених країн. Іншими словами, така інтернаціоналізація вищої освіти є продовженням бувших імперіальних та політичних зв'язків, які переросли у фінансово-прибуткові ринки і джерела прибутку для західних університетів.

З цією думкою погоджується інший науковець М. Девіс, який також зазначає, що процес академічної колонізації зосереджений більше на продуктивності та обміні вмінь, ніж на значній трансформації культурних

ідеалів. Замість цього, такі заклади намагаються здобути статус та визнання, залишаючись конкурентоздатними серед інших академічних закладів, що належать індустріалізованим націям (Девіс, 2008, с. 4).

Забезпечення якості – інша основна проблема, оскільки висувається багато претензій щодо низьких стандартів міжнародних програм ВО. Оскільки якість освіти під серйозною загрозою, вона заслуговує великої уваги, тобто провайдери, програми, кредити та кваліфікації мають бути визнаними і на національному, і на міжнародному рівні. Інші питання, пов'язані з ІВО, – це реєстрація, ліцензування й визнання дипломів. Результати досліджень свідчать, що багато країн не мають відповідних систем для реєстрації й оцінювання поза межами країни-провайдера, що ускладнює моніторинг діяльності. Крім того, важко стандартизувати і здобути якість академічного досвіду студентів, які навчаються як інтернаціональні студенти в розвинених країнах (Найт, 2011, с. 4).

Хоча автентичні національні та інтернаціональні акредитаційні агентства працюють у багатьох країнах, забезпечуючи гарантію якості і високі стандарти програм, та паралельно існують невизнані і нелегітимні акредитаційні служби, які не роблять об'єктивне оцінювання програм.

Висновки та перспективи подальших наукових розвідок. Отже всім задіяним сторонам у ІВО необхідно усвідомити нові реалії і те, що ймовірний майбутній розвиток подій знаходиться поза межами контролю академічною спільнотою. Ці нові реалії матимуть значний вплив на вищу освіту та особливо на інтернаціоналізацію. Таким чином, можемо стверджувати, що в багатьох випадках питання про етичні виміри інтернаціоналізації розглядаються як відповідь на визнання і критику дисбалансу влади на місцевому та глобальному рівнях. Найважливішим і найактуальнішим завданням для всіх задіяних у ВО сторін залишається постійна перевірка і оцінювання ефекту ІВО. Воно включає перевірку впливу більш інтернаціональних і відкритих програм, аудиторій та інституцій на студентів та вплив на творення нових знань під впливом науковців і дослідників з інших частин світу. Більше того, ІВО має бути не лише угодою на папері, оскільки сутність такої співпраці вимагає створення такого оточення, яке буде сприятливим для розвитку інтернаціонального процесу всіма можливими засобами. Оцінювання впливу випускників з таких закладів на суспільство чи спільноту, у якій вони житимуть, також має бути обов'язком всіх задіяних у ВО осіб.

Майбутнє ІВО в Європі виглядає потенційно яскраво, але її подальший позитивний розвиток матиме місце лише в тому випадку, якщо різні зацікавлені сторони і учасники здійснюватимуть відкритий діалог щодо мотивів, прибутків та переваг, засобів, можливостей і перешкод у цьому тривалому процесі змін. Не можна ігнорувати той факт, що ІВО також підлягає викликам таких глибоких соціальних, економічних та

культурних питань, як фінансова криза, несприятливі демографічні тенденції, міграція, етнічна та релігійна напруга. У той час як усі ці виклики представляють загрозу для ІВО, вони також сприяють усвідомленню її важливості та підготовці необхідної відповіді.

ЛІТЕРАТУРА

- Altbach, G. Ph, de Wit, H. (2018). *The challenge to higher education internationalization*. Retrieved from: <https://www.universityworldnews.com/post.php?story=20180220091648602>
- Clothey, R. (2009). *Current Trends in Higher Education: Internationalization in Asia and Oceania*. Drexel University: Comparative and International Higher Education.
- Davis, M. (2008). *The Internationalization of Higher Education: Motivations and Realities*. Retrieved from http://www.bryanbeverly.com/uploads/1/5/2/3/152334/article_reviewaltbach.pdf
- Eldik, K. (2011). *Challenges in the internationalization of Higher education*. Retrieved from: http://heic.info/assets/templates/heic2011/papers/13-Kamal_Eldik.pdf.
- De Wit, H., Hunter, F. (2015). The Future of Internationalization of Higher Education in Europe. *International higher education*, 83. Special Issue. Retrieved from: https://www.researchgate.net/publication/313414674_The_Future_of_Internationalization_of_Higher_Education_in_Europe
- Jaschik, S. (2012). *International winners and losers*. Retrieved from: <http://www.insidehighered.com/news/2012/03/15/educators-consider-who-benefits-internationalization>
- Knight, J. (2011). *Cross-border education: Issues and implications for quality assurance and accreditation*. Retrieved from: aupcommons.upc.edu/revistes/bitstream/2099/8109/knight.pdf
- Orosz, K., Perna, L. W. (2016). Higher Education Internationalization in the Context of Ongoing Economic-Political Transitions: Insights from Former Soviet and Eastern Bloc Nations. *HERJ: Hungarian Educational Research Journal*, 6 (1), 3-20.
- Scott, P. (2011). Universities are all internationalizing now. *The Guardian*. Retrieved from: <http://www.theguardian.com/education/2011/jun/07/universities-global-ambitions-internationalizing>
- Stein, S. (2016). *Rethinking the Ethics of Internationalization: Five Challenges for Higher Education*. Retrieved from: <https://escholarship.org/uc/item/2nb2b9b4>
- Sintayehu Kassaye Alemu. (2013). *Rewards and Challenges of Internationalization of Higher Education in Africa*. University of Ljubljana, Ljubljana-Slovenia. Retrieved from: <http://www.pef.uni-lj.si/fileadmin/Datoteke/Mednarodna/conference/wher/papers/Alemu.pdf>
- Sulaiman, F. (2012). Internationalization in education: The British colonial policies on education in Nigeria. *Journal of Sociological Research*, 3 (2), 84-101.

РЕЗЮМЕ

Чирва Андрей. Вызовы и перспективы ИВО в глобальном контексте.

Цель статьи – определение современных тенденций касательно вызовов интернационализации высшего образования и перспектив дальнейшего развития глобального высшего образования. Благодаря теоретическому методу концептуально-сравнительного анализа актуальных исследований процесса интернационализации образования в глобальном контексте, анализа заграничного

опыта, концептуальным подходам к изучению ИВО представлены современные тенденции ИВО на национальном и глобальном уровнях. Определены основные вызовы и перспективы дальнейшего развития ИВО в контексте политической деятельности правительств и экономической деятельности университетов.

Ключевые слова: *интернационализация высшего образования (ИВО) университеты, вызовы, перспективы, международные студенты.*

SUMMARY

Chyrva Andrii. Challenges and perspectives of higher education internationalization in the global context.

The aim of the article is defining of modern trends concerning challenges of higher education internationalization and perspectives of further development of global higher education. By means of theoretical method of conceptual comparative analysis of current studies concerning higher education internationalization process in the global context, analysis of foreign experience, conceptual approaches to studying HEI current trends of higher education internationalization at national and global level have been outlined. Main challenges and perspectives of further HEI development in the context of government political activity and university economic activity. One of the problems is getting visas and non-friendly atmosphere for foreigners. It causes decrease of international students in Great Britain and USA, which historically were the leaders of higher education internationalization. In some countries appear debates at institutional and national levels concerning HEI restrictions, in particular international student mobility growing and usage of English. Another trend is growing concern about efficiency and therefor necessity of transnational education. There are some incidents of campuses closing because of academic freedom restriction and poor local consulting of currant projects. Steady growing of fees for international students is also negative trend in many regions. Geographical shift of new powerful educational centers from Europe to the pacific and eastern Asia is being observed.

Besides mentioned problems scientists put into dispute ethical challenges of HEI. Evident critics of unlimited growing of teaching in English from one side and foreign student recruitment and development of brunch campuses from another one become absolutely opposite resources. Existence of nationalistic and populist argument of anti-internationalism and anti-immigration is putted in the opposition to academic freedom conviction, quality and ethics within higher education community.

Most countries consider commercialization, brain drain and low quality of education to be the main risks connected with internationalization. These risks concern more cross-boarders aspects of HEI than campus activity. The loss of cultural identity is undoubtedly the highest factor of risk that is following the process of internationalization. Education internationalization by developed western universities is often treated as academic colonization, which aims to enlarge its academic influence on developing nations. Quality assurance is another main problem as many claims concerning low standards of international higher education programs have been arisen.

Key words: *higher education internationalization (HEI), universities, challenges, perspectives, international students.*